

ශ්‍රී ලංකා ත්‍රිපෝෂ සමාගම - 2021

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 මතය

ශ්‍රී ලංකා ත්‍රිපෝෂ සමාගමේ (“සමාගම”) 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීර්ණ ආදායම් හා වියදම් ප්‍රකාශනය ,හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්, සාරාංශගත වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් සමන්විත 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත්කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළින් 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහ සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුරින් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇති බව මා දරන්නාවූ මතය වේ.

1.2 මතය සඳහා පදනම

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිතීන් යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, සමාගම අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරිත්වය සමාගම ඈවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

සමාගමේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, සමාගමේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මකභාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියාකරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නාවූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, වේතනාන්විත මහඟුරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මහඟුරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශකිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම්කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබා ගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව්කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාලත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම් වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව්කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත්වී ඇති බව සහ හෙළිදරව්කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ සමාගමේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;
- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ සමාගමේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, සමාගම ක්‍රියාකර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,

- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 ලැබිය යුතු සහ ගෙවිය යුතු ගිණුම්

1.5.1 ගෙවිය යුතු මුදල්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
ණය හිමි කාල විශ්ලේෂණයට අනුව 2017 සිට පැවත එන එකතුව රු.12,796,471 ක් වූ ණයහිමි ශේෂයක් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ද නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.	මෙම ණය හිමි ශේෂය තුළ ඇතුළත් 968,281ක් මෙම වර්ෂයේ සැලසුම් කර ඇත. මෙහි ඉතිරි රු.11,828,189ක ශේෂය අදාළ සැපයුම් කරුවන්ට ගෙවීමට අවශ්‍ය නොවන බැවින් අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතියට යටත්ව ලියාහැරීමට (Write Off) කටයුතු කරන බව දැන්වා සිටිමි.	ණය හිමි ශේෂ නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

1.6 නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 2003ජුනි02 දිනැති අංක පීඊඩී/12 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර චක්‍රලේඛය			
(i) 7.2 ඡේදය	සමාගමේ පාලන පරිසරයේ ප්‍රධාන අංශයන් ආවරණය වන පරිදි මෙහෙයුම් අත්පොතක් පිළියෙල කළ යුතු වුවද එසේ කර නොතිබුණි.	මෙහෙයුම් අත්පොතක් ආයතනය සතුව ඇති අතර එය යාවත්කාලීන කර විගණනයට ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කරන බව දැන්වා සිටිමි.	චක්‍රලේඛ විධිවිධාන ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුය.
(ii) 8.2.2 ඡේදය	අතිරික්ත මුදල් ආයෝජනය කිරීම සඳහා මුදල් හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍යවරයාගේ එකඟතාවය ලබා ගත යුතු වුවත්, එම එකඟතාවය ලබා ගැනීමෙන් තොරව සමාගම විසින් රු.මිලියන 313,316,264ක් රජයේ බැංකුවක ආයෝජනය කර තිබුණි.	2018/11/14 දින මුදල් හා ආර්ථික කටයුතු අමාත්‍යාංශය විසින් නිකුත් කරන ලද අංක PE Circular 02/2018 දරන චක්‍රලේඛය ප්‍රකාරව මෙම ආයෝජනයන් සඳහා අනුමැතිය ලබාගැනීමට මුදල් අමාත්‍යාංශයට යොමු කර ඇත.	චක්‍රලේඛ විධිවිධාන ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුය.

(iii) 9.12 ඡේදය

රාජ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුවේ අනුමැතියකින් වෛද්‍ය අරමුදලක් ක්‍රියාත්මක කර තිබුණු අතර 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට එම අරමුදලේ රු.433,945 ක් විය.

ව්‍යාපාර මෙම වෛද්‍ය අරමුදල ත්‍රිපෝෂ සමාගම පවරා ගන්නා අවස්ථාවේදී සිටම පැවත එන්නකි. එම වරප්‍රසාද ලබාදිය යුතු බවට කමිකරු කොමසාරිස්ගේ ගිවිසුමේ සඳහන් වේ. එසේ වුවද, විගණනයෙන් දෙන ලද උපදෙස් මත 2019.11.13 දිනැති ලිපියෙන් රාජ්‍ය ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුව වෙතින් මේ සඳහා අනුමැතිය ඉල්ලා ඇත.

වක්‍රලේඛ විධිවිධාන ප්‍රකාරව කටයුතු කල යුතු වීම.

(ආ) 2016 මාර්තු 31 දිනැති අංක 05/2016 දරන රාජ්‍ය මුදල් වක්‍රලේඛය

සෑම මුදල් වර්ෂයකම මාර්තු 31 දිනට පෙර පසුගිය වර්ෂයේ භාණ්ඩ සමීක්ෂණ වාර්තාව විගණකාධිපති වෙත ඉදිරිපත් කල යුතු වුවද 2020 හා 2021 වර්ෂවල භාණ්ඩ සමීක්ෂණ පවත්වා අදාල වාර්තා විගණකාධිපති වෙත ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.

වසංගතය හේතුවෙන් සේවකයින් සීමිත පිරිසක් පමණක් සේවයට කැඳවීම හේතුවෙන් 2020 සහ 2021 යන වර්ෂ වල භාණ්ඩ සමීක්ෂණ කටයුතු සිදු කිරීමට නොහැකි විය.

වක්‍රලේඛ විධිවිධාන ප්‍රකාරව කටයුතු කල යුතුය.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු. 129,148,125ක අතිරික්තයක් වූ අතර ඊට අනුරූප ඉකුත් වර්ෂයේ අතිරික්තය රු. 100,725,776 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු. 28,422,776 ක වර්ධනයක් නිරීක්ෂණය විය. මෙම වර්ධනයට විකුණුම් පිරිවැය අඩුවීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 අනාර්ථික ගනුදෙනු

විගණන නිරීක්ෂණය

කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම

නිර්දේශය

ත්‍රිපෝෂ සමාගම විසින් පෝෂ්‍යදායී බිස්කට් වර්ගයක් නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා කැබිනට් මණ්ඩල අනුමැතිය මත ජපානයේ සමාගමක නිෂ්පාදිත යන්ත්‍රය 2020 ජූනි මාසයේදී රු.209,274,588 කට මිලදී ගෙන තිබුණි. එම යන්ත්‍රය ශ්‍රී ලංකාවට ආනයනය කිරීමට පෙර පුහුණු කටයුතු සඳහා නිලධාරීන් 4 දෙනෙකු ජපානයට සංචාරය කිරීම සඳහා

වර්තමානයේ පවතින අමුද්‍රව්‍ය හිග ගැටලුව විසඳා ගැනීමෙන් පසු ත්‍රිපෝෂ නිෂ්පාදනය කිරීමට සැලසුම් කර ඇත. එසේ නිෂ්පාදන කටයුතු ආරම්භ කිරීමෙන් ලැබෙන ත්‍රිපෝෂ පිටි භාවිතයෙන් මෙම බිස්කට් වර්ග නිපදවීමේ කටයුතු ආරම්භ කිරීමට නියමිතය.

රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ දක්වා ඇති ආකාරයට මිලදී ගැනීමට හා ඵලදායී ලෙස උපයෝජනය කිරීමට කටයුතු කල යුතුය.

රු.5,348,946 ක් හා යන්ත්‍රය තැබීම සඳහා ගොඩනැගිල්ලක් ඉදිකිරීම සඳහා රු.18,979,438 ක් වැයකර තිබුණි. එහෙත් විගණක දිනය වූ 2022 අප්‍රේල් මාසය වනවිටත් රු. 228,254,026 ක් වූ යන්ත්‍රය හා ගොඩනැගිල්ල නිෂ්කාර්යව තිබූ අතර පුහුණු කටයුතු වෙනුවෙන් දරන ලද රු.5,348,946 ක වියදම අනාර්ථික වියදමක් වී තිබුණි.

3.2 මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
නිෂ්පාදන කටයුතු සඳහා 2021 මාර්තු මසයේදී මිලදී ගෙන තිබුණු පිරිවැය රු.13,468,032 ක් වූ විටමින් (Vitamin Permixon) කි.ග්‍රෑම් 3600 ක් 2022 ජනවාරි 10 දින කල් ඉකුත් වී තිබුණි.	වර්තමානය වන විට විටමින් 6,300kgක් ගබඩාවේ ඇති අතර 100kgක් නොනිමි තොග ලෙස පවතී. මෙම නොනිමි තොගයද සමග කල්ඉකුත්වී ඇති තොගයෙහි වටිනාකම රු.13,468,032 ක් වේ.	අවශ්‍ය තොග මට්ටම් පවත්වා ගෙන යාමට කටයුතු කළ යුතුය.

4. ගිණුම්කටයුතුභාවය සහ යහපාලනය

4.1 වාර්ෂික වාර්තාව

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
2003 ජුනි 02 දිනැති අංක පීඊඩී/12 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛයේ 6.5.3 ඡේදය අනුව මුදල් වර්ෂය අවසන් වී දින 150 ක් ඇතුළත වාර්ෂික වාර්තා පාර්ලිමේන්තුවේ සහාගත කළ යුතු වුවත්, 2018 වර්ෂයේ සිට වාර්ෂික වාර්තා සහාගත කර නොතිබුණි.	2018 වර්ෂයේ වාර්ෂික වාර්තා පාර්ලිමේන්තුවේ සහාගත කිරීම සඳහා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය වෙත අදාළ ලේඛන භාරදී ඇත. 2019 හා 2020 වාර්ෂික වාර්තා 2022 ජුනි මාසයේදී සම්පූර්ණ කර භාරදීමට කටයුතු කරන බව දන්වා සිටිමි.	වක්‍රලේඛ උපදෙස් පරිදි වාර්ෂික වාර්තා පාර්ලිමේන්තුවේ සහාගත කළ යුතුය.

4.2 අභ්‍යන්තර විගණනය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
2009 ජුනි 09 දිනැති අංක ඩීඑම්පී/2009/(1) දරන කළමනාකරණ විගණන වක්‍රලේඛයෙහි 3 ඡේදයට අනුව අදාළ කාර්යයන් ඉටු කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් කාර්ය මණ්ඩලයක් අභ්‍යන්තර විගණන අංශයට අනුයුක්ත කර නොතිබුණු අතර අභ්‍යන්තර විගණන විමසුම්ද නිකුත් කර නොතිබුණි.	අදහස් දක්වා නොතිබුණි.	ප්‍රමාණවත් කාර්ය මණ්ඩලයක් අනුයුක්ත කර සමාගමේ කටයුතු සම්බන්ධයෙන් අභ්‍යන්තර විගණන කටයුතු සිදු කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.